Procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych

w Publicznym Gimnazjum SRKAK i Katolickim Liceum Ogólnokształcącym

O wszystkich trudnych sytuacjach zaistniałych na terenie szkoły nauczyciele, pracownicy administracji i obsługi winni natychmiast informować dyrektora szkoły lub pedagoga szkolnego. Dyrektor informuje organ prowadzący szkołę. Sytuacje kryzysowe wymagają podjęcia natychmiastowych działań przez wszystkich pracowników szkoły, uruchamiając procedury zgodne z zaistniałą sytuacją. Wszystkie zdarzenia wymagają przygotowania pisemnej informacji w postaci protokołu powypadkowego i notatki służbowej ze zdarzenia.

1. **Postępowanie w przypadku ucznia znajdującego się pod wpływem alkoholu na terenie szkoły:**
    - nauczyciel zobowiązany jest odizolować ucznia od klasy pamiętając, aby nie zostawić go samego (np. przyprowadzić do gabinetu pedagoga szkolnego, pielęgniarki),
    - zgłosić zaistniałą sytuację wychowawcy, pedagogowi, dyrektorowi szkoły, za wykroczenie uczeń otrzymuje naganę dyrektora szkoły,
    - w przypadku, gdy uczeń swoim zachowaniem i stanem zdrowia stwarza zagrożenie dla swojego życia lub zdrowia innych należy wezwać pogotowie ratunkowe w celu stwierdzenia stanu trzeźwości i udzielenia pomocy medycznej,
    - powiadomić telefonicznie rodziców lub prawnych opiekunów ucznia o zaistniałej sytuacji i zobligować ich do niezwłocznego odebrania dziecka za szkoły,
    - do czasu przybycia rodzica lub opiekuna uczeń znajduje się pod opieką wyznaczonej osoby,
    - jeśli rodzice odmawiają przyjazdu, lekarz decyduje czy uczeń pozostaje w szkole, czy jest odwożony do szpitala,
    - do szpitala z uczniem udaje się osoba wyznaczona przez szkołę (wychowawca/pedagog) lub rodzic/opiekun,
    - należy ustalić źródło pochodzenia alkoholu i świadków mających związek ze zdarzeniem,
    - dyrekcja powiadamia policję w przypadku, gdy rodzice ucznia odmawiają przyjścia do szkoły, a stan zdrowia, agresywne zachowanie nieletniego i zaistniała sytuacja dają powody do interwencji policji,
    - policjanci mogą dokonać badania stanu trzeźwości nieletniego, w przypadku stwierdzenia w wydychanym powietrzu stężenia alkoholu powyżej 0,25 mg w 1 dm3 policja może przewieźć nieletniego do izby wytrzeźwień,

- o fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny, jeśli uczeń nie ukończył 18 lat,
- w przypadku powtórnego przebywania ucznia pod wpływem alkoholu na terenie szkoły, należy powiadomić o tym policję (specjalistę ds. nieletnich) lub sąd rodzinny, uczeń może być relegowany ze szkoły,
- zobowiązanie rodzica i ucznia do podjęcia stosownej terapii w odpowiedniej placówce,
- prowadzenie działań profilaktycznych w szkole (akcje propagujące zdrowy styl życia, pogadanki na lekcjach wychowawczych.)

2. **Postępowanie w przypadku ucznia znajdującego się pod wpływem narkotyków, dopalaczy na terenie szkoły:**
    - nauczyciel zobowiązany jest odizolować ucznia od klasy pamiętając, aby nie zostawić go samego (np. przyprowadzić do gabinetu pedagoga szkolnego, pielęgniarki),
    - zgłosić zaistniałą sytuację wychowawcy i dyrektorowi szkoły, za wykroczenie uczeń otrzymuje naganę dyrektora włącznie z możliwością relegowania ze szkoły,
    - wezwać w razie potrzeby pogotowie ratunkowe,
    - powiadomić telefonicznie rodziców/prawnych opiekunów ucznia o zaistniałej sytuacji i zobligować ich do niezwłocznego odebrania dziecka ze szkoły,
    - do czasu przybycia rodzica lub opiekuna uczeń znajduje się pod opieką wyznaczonej osoby,
    - w razie konieczności przeprowadzenia badań w szpitalu, uczniowi towarzyszy wyznaczona osoba (wychowawca lub pedagog), chyba że rodzic dotrze wcześniej,
    - dyrekcja zawiadamia policję,
    - nauczyciel może w obecności innej osoby (wychowawcy, pedagoga, dyrektora) zażądać oddania narkotyków i pokazania zawartości torby szkolnej oraz kieszeni, *nauczyciel nie ma jednak prawa samemu przeszukiwać ubrania ani torby ucznia,*
    - jeśli uczeń odmawia pokazania torby i kieszeni, nauczyciel może wezwać policję, która dokona przeszukania,
    - nauczyciel *z zachowaniem środków ostrożności* zabezpiecza znalezioną substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych do czasu przyjazdu policji i próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję, miejsce zdarzenia oraz świadków (robi notatkę służbową),
    - w przypadku ujawnienia na terenie szkoły osób zajmujących się sprzedażą środków narkotycznych, dopalaczy należy niezwłocznie powiadomić o tym policję, bez nagłaśniania tego w środowisku szkolnym,

- w porozumieniu z policjantem – specjalistą ds. nieletnich uzgodnić sposób załatwienia sprawy (np. powiadomienie sądu rodzinnego),
- zobowiązanie rodzica i ucznia do podjęcia stosownej terapii w odpowiedniej placówce.
- prowadzenie działań profilaktycznych w szkole (akcje propagujące zdrowy styl życia, pogadanki na lekcjach wychowawczych).

3. Postępowanie w przypadku ucznia palącego papierosy na terenie szkoły:

- na terenie szkoły obowiązuje całkowity zakaz palenia papierosów, w związku z czym nauczyciel dyżurujący musi natychmiast poinformować wychowawcę klasy/pedagoga szkolnego o zaistniałej sytuacji,
- wychowawca/pedagog przeprowadza rozmowę ostrzegawczą z uczniem, uświadamia, że wybrał najgorszy sposób radzenia sobie z problemami oraz w porozumieniu z dyrektorem stosuje karę regulaminową,
- powiadomienie rodziców/prawnych opiekunów,
- uczeń, rodzice i wychowawca/pedagog szkolny podpisują kontrakt,
- wychowawca monitoruje respektowanie postanowień kontraktu,
- pedagog szkolny zleca uczniowi przygotowanie referatu o szkodliwości palenia oraz zaprezentowania go na forum klasy podczas lekcji wychowawczej,
- nakaz posprzątania miejsca, gdzie palone były papierosy,
- w przypadku braku poprawy i dalszej demoralizacji ucznia nieletniego dyrektor informuje sąd rodzinny,
- prowadzenie działań profilaktycznych w szkole (akcje propagujące zdrowy styl życia, pogadanki na lekcjach wychowawczych.)

4. Postępowanie w przypadku bójki na terenie szkoły:

- nauczyciel dyżurujący ma obowiązek natychmiast zareagować – rozdzielić agresora i ofiarę,
- zapewnić w razie potrzeby niezbędną pomoc lekarską pokrzywdzonemu,
- poinformować o zdarzeniu dyrektora, wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego,
- wychowawca/pedagog przeprowadza rozmowę z uczniem/uczniami w obecności nauczyciela – świadka zdarzenia (należy ustalić liczbę sprawców i świadków, odnotować personalia uczestników),
- ofiara powinna być odizolowana, zaprowadzona do pedagoga/wychowawcy, należy zapewnić jej poczucie bezpieczeństwa, pomóc odzyskać równowagę wewnętrzną, wysłuchać, nie oceniać, postarać się zrozumieć, uszanować odmowę i lęk ucznia, kiedy nie wskaże sprawców, przypomnieć prawa, które go chronią i zmotywować do współpracy z wychowawcą/pedagogiem w celu rozwiązania problemu,

- w tym samym czasie przeprowadzana jest rozmowa z agresorem – odizolowanie, uspokojenie, wysłuchanie i zrozumienie, omówić skutki przemocowego zachowania, uczeń musi otrzymać jasny komunikat o braku akceptacji takiego postępowania (należy szanować ucznia – *mówić o zachowaniu, nie o osobie!*) poinformować o potrzebie spotkania z rodzicami,
- jeżeli sprawców jest kilku, w miarę możliwości umieścić ich w oddzielnych pomieszczeniach,
- przyjąć do wiadomości informację o przestępstwie (wykroczeniu), zapewnić dyskrecję przekazującemu informację poprzez wysłuchanie go bez świadków w pomieszczeniu zamkniętym,
- bez zbędnej zwłoki sprawdzić w dostępny sposób wiarygodność informacji, wysłuchać wszystkich osób biorących udział w bójce, a także świadków zdarzenia,
- ustalić, czy zdarzenie zaistniało na terenie szkoły, odnotować godzinę zgłoszenia, ustalić powód bójki, sporządzić notatkę,
- nie nagłaśniać zdarzenia w środowisku szkolnym,
- powiadomić rodziców/prawnych opiekunów uczniów o zaistniałej sytuacji (podać zwięzły opis zdarzenia, aktualny stan fizyczny i psychiczny ofiary, działania, jakie zostały podjęte w celu wyjaśnienia zajścia oraz zapewnienia poszkodowanemu bezpieczeństwa),
- ustalić w porozumieniu z dyrektorem sankcje w stosunku do ucznia/uczniów sprawców i poinformować rodziców o wyciągniętych konsekwencjach,
- w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała) lub sprawca zdarzenia sprawiał wcześniej problemy i łamał normy społecznego zachowania, szkoła zawiadamia policję i sąd dla nieletnich,
- o ile jest to konieczne i możliwe zatrzymać do czasu przybycia Policji ofiarę przestępstwa i sprawców,
- o fakcie zatrzymania uczniów po lekcjach powiadomić rodziców/opiekunów,
- nie należy zatrzymywać na „siłę” sprawcy czynu, ale w ramach swojego autorytetu spowodować, by pozostał pod opieką pedagoga szkolnego w oddzielnym pomieszczeniu do chwili przybycia Policji,
- w przypadku znalezienia rzeczy pochodzących z przestępstwa lub służących do popełnienia przestępstwa należy je zabezpieczyć, tzn. pozostawić w miejscu znalezienia, zabezpieczając przed przemieszczeniem, zniszczeniem, nakrywając je czymś i pilnując, zapewnić, by przedmioty te nie były dotykane i przekazać je policji,
- nie należy „na własną rękę” wyjaśniać przebiegu zdarzenia, a zwłaszcza konfrontować uczestników zdarzenia, dążyć do pojednania,
- nie należy przeszukiwać teczek, toreb, kieszeni uczniów,
- prowadzenie działań profilaktycznych w szkole przeciwko agresji (lekcje wychowawcze nt. radzenia sobie z agresją, ze stresem, itp.)

5. **Postępowanie w przypadku zastraszania, wymuszania, wywierania presji na terenie szkoły:**
   a) działania wobec ofiary:
      - poinformowanie o zaistniałym zdarzeniu dyrektora, wychowawcę klasy i pedagoga szkolnego,
      - rozmowa z ofiarą w celu udzielenia wsparcia,
      - wezwanie rodziców dziecka ofiary w celu nawiązania współpracy,
      - skierowanie ucznia do pedagoga szkolnego lub psychologa na terapię dla ofiar przemocy,
      - otoczenie ucznia szczególną opieką,
   b) działania wobec sprawcy:
      - rozmowa wychowawcy i pedagoga szkolnego w celu uświadomienia konsekwencji prawnych, społecznych i psychologicznych czynu,
      - wezwanie rodziców ucznia sprawcy, poinformowanie ich o zdarzeniu oraz zastosowanej sankcji, nawiązanie współpracy w resocjalizacji ucznia (opracować wspólnie z rodzicami kontrakt, określić w nim zachowania nieakceptowane i oczekiwania wobec dziecka),
      - stała obserwacja zachowania się ucznia - monitorowanie realizacji kontraktu,
      - w razie potrzeby skierowanie sprawcy na terapię do specjalistycznej placówki,
      - podjęcie przez ucznia działań społecznie akceptowanych na rzecz środowiska szkolnego lub społeczności lokalnej,
      - w przypadku braku współpracy rodziców sprawcy i ucznia ze szkołą oraz powtórzenia czynu poinformowanie policji oraz sądu rodzinnego.

6. **Postępowanie w przypadku kradzieży na terenie szkoły:**
   - powiadomienie dyrektora szkoły, przekazanie informacji o okolicznościach czynu i ewentualnych świadkach zdarzenia,
   - powiadomienie wychowawcy klasy i pedagoga szkolnego,
   - przekazanie sprawcy dyrektorowi,
   - powiadomienie rodziców ucznia i wezwanie ich do szkoły,
   - powiadomienie przez dyrektora policji,
   - zabezpieczenie dowodów przestępstwa,
   - rozmowa wychowawcy, pedagoga z uczniem oraz rodzicami, przekazanie informacji nt. konsekwencji prawnych kradzieży,
   - pogadanki na lekcjach wychowawczych nt. przestępstw,
   - zorganizowanie spotkania z policjantem,

- wyciągnięcie konsekwencji w postaci kary (nagana dyrektora, itp.)

7. Postępowanie w przypadku aktów wandalizmu na terenie szkoły:

- poinformowanie o zdarzeniu dyrektora szkoły, wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego,
- rozmowa wychowawcy/pedagoga z uczniem w celu rozpoznania przyczyn zachowania,
- poinformowanie rodziców i wezwanie ich do szkoły,
- ustalenie wspólnie z rodzicami i uczniem sposobu naprawienia wyrządzonych szkód (np. pomalowanie ściany przez ucznia lub uiszczenie opłaty za naprawę sprzętów),
- zobowiązanie rodzica i ucznia do podjęcia pracy nad eliminacją wandalizmu z zachowania,
- zastosowanie kary (np. obniżenie zachowania, itp.),
- przeprowadzanie lekcji wychowawczych na temat szacunku dla wspólnej własności,
- w przypadku, gdy brak jest sprawcy, poinformowanie przez dyrektora uczniów klasy, która mogła dokonać aktu wandalizmu o konieczności ujawnienia sprawcy lub zobowiązanie do pokrycia pełnego kosztu naprawy.

8. Postępowanie w przypadku wulgaryzmów, agresji słownej na terenie szkoły:

- przekazanie informacji wychowawcy klasy, pedagogowi szkolnemu,
- zastosowanie kary (np. zapis w zeszycie uwag),
- rozmowa wychowawcy z uczestnikami zajścia, określenie przyczyn i skutków,
- powiadomienie rodziców o zaistniałej sytuacji,
- rozmowa wychowawcy z uczniem, jego rodzicami w obecności pedagoga – zobowiązanie rodzica i ucznia do podjęcia terapii w celu radzenia sobie ze złością, agresją,
- przeproszenie się uczestników zajścia,
- przygotowanie przez ucznia lekcji wychowawczej nt. kultury języka i odnoszenia się do innych z szacunkiem.

9. Postępowanie wobec ucznia, który nie uczęszcza na zajęcia szkolne:

- wychowawca systematycznie nadzoruje frekwencję uczniów,
- rodzice mają obowiązek usprawiedliwiać nieobecność dziecka,
- jeżeli nieobecności nie zostaną usprawiedliwione w wyznaczonym terminie, wychowawca powiadamia pedagoga szkolnego, dyrektora,
- wzywa telefonicznie, listownie do szkoły rodziców/opiekunów ucznia i przekazuje informację,
- pedagog sprawdza przyczyny nieobecności ucznia w drodze:

- rozmowy z rodzicami na terenie szkoły,
- wywiad w domu rodzinnym ucznia, we współpracy z wychowawcą, pracownikami socjalnymi MOPS lub kuratorem sądowym/policjantem – inspektorem ds. nieletnich,

- pedagog zaleca rodzicom szczególny nadzór nad dzieckiem,
- wychowawca, pedagog oraz rodzice ucznia podejmują wspólne działania zaradcze w celu regularnego realizowania obowiązku szkolnego przez ucznia,
- w sytuacji, gdy uczeń w dalszym ciągu nie realizuje obowiązku szkolnego dyrektor kieruje wiosek o wszczęcie egzekucji administracyjnej do organu jakim jest gmina, środkiem egzekucji administracyjnej jest grzywna,
- pedagog w porozumieniu z wychowawcą ucznia pisemnie informuje sąd rodzinny lub policję.

10. Postępowanie w sytuacji samowolnego opuszczenia szkoły przez ucznia:

- uczeń bez zgody nauczyciela nie może opuścić klasy,
- w sytuacji samowolnego oddalenia się ucznia nauczyciel powiadamia o tym fakcie dyrektora, pedagoga szkolnego,
- dyrektor lub osoba go zastępująca wydaje decyzję o łączeniu klasy, z której samowolnie oddalił się uczeń z inną klasą,
- w tym czasie nauczyciel sprawdza, czy uczeń nie przebywa na terenie szkoły, wypytuje nauczycieli lub uczniów, czy coś wiedzą w tej sprawie,
- jeśli nadal na terenie szkoły nie ma ucznia lub nie ma żadnej informacji w sprawie jego oddalenia nauczyciel telefonicznie powiadamia policję o samowolnym oddaleniu się ucznia ze szkoły, podając niezbędne informacje na jego temat (rysopis, znaki szczególne itp.),
- jednocześnie powiadamia się telefonicznie rodziców/opiekunów ucznia,
- w razie konieczności osoba zgłaszająca zaginięcie zgłasza się osobiście w jednostce policji celem złożenia dodatkowych wyjaśnień,
- w razie powrotu ucznia do szkoły należy zawiadomić telefonicznie wszystkie osoby, które poinformowane były o zaginięciu ucznia (policja, rodzice, dyrekcja),
- z czynności podejmowanych w trakcie poszukiwania ucznia należy sporządzić notatkę, przekazać ją dyrektorowi oraz poinformować wychowawcę klasy,
- wobec ucznia, który samowolnie opuścił szkołę należy zastosować karę (np. obniżenie zachowania, itp.)

11. Postępowanie w przypadku zagrożenia zdrowia bądź życia ucznia:

a) **w razie zagrożenia pożarowego** postępować zgodnie z instrukcją przeciwpożarową,

b) w razie wypadku na boisku lub w budynku szkoły:

- zawsze zostajemy z uczniem, który uległ wypadkowi i z grupą,
- wysyłamy jednego z uczniów po najbliższą osobę dorosłą lub wołamy o pomoc,
- zawiadamiamy pielęgniarkę i dyrekcję, a jeżeli wymaga tego sytuacja pogotowie ratunkowe,
- osoba przeszkolona udziela dziecku pomocy przedmedycznej do czasu przybycia pogotowia ratunkowego,
- powiadamiamy o wypadku rodziców ucznia,
- ze zdarzenia sporządzamy protokół zgodnie z przepisami bhp,

c) w razie podejrzenia, że uczeń przejawia skłonności samobójcze:

- zaufaj swemu podejrzeniu, że uczeń może przejawiać tendencje samobójcze,
- powiedz mu, że obawiasz się o niego i staraj się go wysłuchać,
- zadawaj pytania bezpośrednie, nie obawiaj się pytać wprost, czy myśli o samobójstwie, a jeśli tak, to czy je zaplanował,
- staraj się nie okazywać, że to, co słyszysz jest dla ciebie szokujące, unikaj dyskusji o tym, czy samobójstwo jest dobre, czy złe ani nie prowadź poradnictwa, jeżeli nie masz do tego kwalifikacji, nie przyrzekaj, że zachowasz zamiary dziecka w tajemnicy, ponieważ może okazać się to niewykonalne,
- nie pozostawiaj dziecka samego, jeżeli uważasz, że zagrożenie samobójstwem ma charakter bezpośredni, zapewnij dziecko, że coś z tym można zrobić, że jego samobójcze pragnienia nie są lekceważone i że z czasem zagrożenie najprawdopodobniej minie,
- zapewnij sobie pomoc specjalisty, terapeuty lub innej odpowiedzialnej osoby dorosłej, wytłumacz dziecku, że pomoc jest w zasięgu ręki i że niezbędne jest zwracanie się o tę pomoc w sposób bezpośredni, kiedy tylko pragnienie samobójstwa staje się silne,
- upewnij się, że dziecko jest bezpieczne i że osoby dorosłe odpowiedzialne za nie zostały powiadomione i zajęły się nim,
- kiedy wydaje ci się, że dziecko uporało się z ostrą fazą kryzysu, śledź uważnie jego dalsze postępy,
- dbałość wszystkich wychowawców o dobry kontakt z uczniami, budowanie wzajemnego zaufania,
- wyczulenie wszystkich pracowników szkoły, zauważenie i zgłaszanie wszelkich niepokojących przejawów zachowań uczniów,
- przeprowadzanie lekcji wychowawczych nt.:
  - wzmacniania poczucia własnej wartości i silnej osobowości,

- wzmacniania więzi koleżeńskich, przyjacielskich, pomagania, wspierania innych,
- kształcenia umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych,
- rozwijanie umiejętności i kompetencji w zakresie relacji interpersonalnych,
- radzenia sobie ze stresem i lękiem,
- zachęcanie do szukania pomocy,
- wyrabianie umiejętności kierowania do odpowiednich źródeł pomocy.

d) w sytuacji realnego zagrożenia próby samobójczej ucznia należy:

- jednoznacznie określić rodzaj zdarzenia,
- nie pozostawiać ucznia znajdującego się w kryzysie samego i próbować przyprowadzić go w bezpieczne, ustronne miejsce,
- powiadomić dyrektora szkoły, wychowawcę i pedagoga szkolnego,
- zebrać wstępne informacje o okolicznościach zdarzenia,
- rozmowa indywidualna pedagoga z uczniem,
- telefonicznie wzywamy rodziców ucznia do szkoły,
- rozmowa pedagoga i wychowawcy z rodzicami, dociekanie przyczyn owego zachowania, wspólne podjęcie działań,
- poinformowanie rodziców, gdzie mogą uzyskać pomoc, wskazanie adresów instytucji (Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Poradnia Zdrowia Psychicznego, Lokalny Ośrodek Wsparcia, Ośrodek Interwencji Kryzysowej),
- w przypadku próby samobójczej ucznia, zapewnienie pomocy psychologicznej/psychiatrycznej, natychmiastowe udanie się wraz z rodzicem i uczniem do wspomnianego wyżej ośrodka,
- w razie konieczności wezwać pomoc – pogotowie ratunkowe, policję, a w czasie interwencji zadbać, by przebiegała spokojnie i dyskretnie,
- ocenić ryzyko dalszego zagrożenia (możliwe, że konieczna będzie hospitalizacja dziecka),
- należy napisać notatkę służbową ze zdarzenia,
- chronić ucznia oraz inne osoby przed dodatkową traumą, związaną np. z kontaktem z mediami,
- jeśli uczeń wróci do szkoły, należy w trakcie pierwszych kontaktów z nim pamiętać o okazaniu mu wsparcia, akceptacji, okazaniu zrozumienia, skoncentrować się na głównych problemach ucznia, wskazać różne systemy wsparcia, a co najważniejsze – słuchać, co mówi uczeń, bo często samo wysłuchanie jest skuteczne,
- należy również ocenić ryzyko ponownej próby samobójczej, dokładnie przeanalizować przyczyny zachowania ucznia i ocenić występowanie czynników ryzyka podejmowania próby samobójczej.

Podstawy prawne:

Ustawa z dnia 26.10.1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Ustawa z dnia 26.10.1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Ustawa z dnia 29.07.2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Ustawa z dnia 09.11.1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Rozporządzenie MEN z dn.18.08.2015r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej e celu przeciwdziałania narkomanii.

Rozporządzenie MENiS z dnia 31.01.2003r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem.

Krajowy Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości wśród Dzieci i Młodzieży przyjęty przez Radę Ministrów w dn. 13.01.2004r.

Rozporządzenie MENiS z dnia 31.12.2002r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.

Przepisy Kodeksu Karnego i Kodeksu Postępowania Karnego.

Ustawa o systemie oświaty z dnia 20.02.2015r. z późn. zm.